

สภาพการทำงานและปัญหาสุขภาพของพนักงานไม้แกะสลัก*

สุสัณหา ยิ้มแย้ม** Ph.D.

เบ็ญจา จิรภัทรพิมล*** ศด.ม.

บทคัดย่อ: การทำงานไม้แกะสลักเป็นหัตถอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคเศรษฐกิจนอกระบบที่สร้างชื่อเสียงให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างมาก ส่วนใหญ่เป็นงานรับเหมามาทำที่บ้าน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพต่อผู้ทำงานและสมาชิกในครอบครัวหากไม่มีการควบคุมที่ดีพอ การวิจัยเชิงพรรณานี้เพื่อศึกษาสภาพการทำงาน ภาวะเสี่ยง และปัญหาสุขภาพของพนักงานไม้แกะสลัก ตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการรวบรวมข้อมูลหลายวิธีได้แก่ การสนทนาแบบไม่มีโครงสร้างกับผู้อำนวยการกองคุ้มครองแรงงาน เจ้าหน้าที่สวัสดิการแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่เครือข่ายผู้รับงานไปทำที่บ้านภาคเหนือ การสังเกตพฤติกรรมในการทำงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน การสอบถามกับผู้ทำงานชายและหญิงที่ทำงานไม้แกะสลักซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 202 คน การสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้ทำงานแกะสลักไม้ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 69 คน และการจัดเวทีประชุมร่วมกับผู้ทำงานแกะสลักไม้ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 81 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานไม้แกะสลักส่วนใหญ่ทำงานที่บ้านตนเองและทำชิ้นตอนโตชิ้นตอนหนึ่งของงาน โดยผู้ทำงานชายส่วนใหญ่แกะสลักหรือทำหุ่นไม้ ขณะที่ผู้ทำงานหญิงส่วนใหญ่ตกแต่งและการประกอบชิ้นงาน โดยทั่วไปผู้ทำงานส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะตนเองมีภาวะเสี่ยงและปัญหาสุขภาพจากการทำงาน โดยเฉพาะการอยู่ในท่าทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง การสัมผัสฝุ่นละอองและสารเคมี รวมทั้งอุบัติเหตุจากการใช้เครื่องจักรกล การเจ็บป่วยที่พบมากที่สุดคือ อาการปวดเมื่อย ปวดหลัง ปวดเอว รองลงมา ได้แก่ หอบหืดและโรคทางเดินหายใจอื่น โรคกระเพาะอาหาร ปัญหาเกี่ยวกับตาและสายตา ผิวน้ำ และอุบัติเหตุจากการใช้เครื่องจักรกล

วารสารสภาการพยาบาล 2550; 22(4) 79-100

คำสำคัญ: สภาพการทำงาน ภาวะเสี่ยง ปัญหาสุขภาพ พนักงานไม้แกะสลัก

* ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

*** รองศาสตราจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Work Conditions and Health Problems among Woodcarving Workers

Susanha Yimyam.** PhD.

Benja Jirapattarapimol.***M.A.

Abstract: Woodcarving is the famous hand making of the informal sector in Chiang Mai. Most of the woodcarving workers are sub-contractors that may impact on them and health of their families, if there is inappropriate work condition. This research combined both qualitative and quantitative approaches in order to explore work conditions and health problems among woodcarving workers in Khun khong Subdistrict, Hang Dong District, Chiang Mai Province. Data gathering methods included unstructured discussion with key informants; and observation of work process and environment. Questionnaires were distributed to 202 woodcarving workers (both male and female). In-depth interviews and focus groups were also conducted with 69 people who were woodcarving workers, entrepreneurs, community leaders, and health officials and public health volunteers. In addition, a forum with 81 of the workers, entrepreneurs, community leaders, and health officials and public health volunteers, was arranged to present and verify collected data and possibly to receive additional information.

Results of this study were summarized as follows. Most work at their home and some steps of the process of work. Most male workers work on the process of carving or making wooden figures while most female workers work on the decoration and the assembling steps. Most workers concerned their risks and health problems related to their works particularly from continuously inappropriate positions, contact of dust and chemicals, as well as an injury from machines. Most sicknesses frequently were found low back pain, muscle strain, asthma, and other respiratory diseases, gastric ulcer, eyes and eyesight problems, skin problems, and accidents from machines respectively.

Thai Journal of Nursing Council 2007; 22(4) 79-100

Key words: work condition, health risk, health problem, woodcarving worker

* This study was funded by Thai Research Fund and Thai Health Promotion Fund

** Associate Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University

** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Chiang Mai University